

Katil biziz

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Lady Diana yarın mezara ve aynı zamanda da 'İmgeler Panteonu'na yerleştirilecektir.

Viktorya dönemi ahlakına dönüş yıllarında, tutuculuğun

gitgide ivme kazandığı bir dönemde yaşama atılmış, geçmişi belli, birikimi çok sınırlı, geleneksel 'patriarkal' evlilik ve aile ilişkilerini kabullenen birisi olarak yola çıkmıştı. 'Konvansiyonel' 'genç kız' hülyalarını hiç itirazsız üstlenmiş, kimliğini de kişiliğini de bir 'imge'yle bütünleştirmekten, 'Prens eşi' olmaktan derin bir haz duymuştu. Kişiliklerin bağımsız, özgür kalmasını isteyen, onları evliliklerin yapısına teslim etmekten özenle kaçınan feminist çevrelerin tepkisini toplamıştı.

Ne var ki zamanla, kendi sınırlarının içinde kalmak koşuluyla (çünkü bu, 'fizik' ve aşılabilir bir gerçekliktir) önemli bir gelişme gösterdi. Bir evliliği kurumsal yapıyla içine sindirmektense, bırakıp kendi özgür iradesi doğrultusunda hareket etmeyi tercih etti. Evlilik içinde de belki 'aristokrat' bir çevreyi anlayamamak, kavrayamamak gibi, aslında sınırlarını gösteren bir 'olumsuzluğu' bir 'avantaj'a dönüştürerek yeni bir kişilik sergiledi. İstemleri vardı: Çocuklarını özgürce yetiştirmek, babayı bu süreçte etkinleştirmek, kendisine bir işlev ve rol edinmek... Nihayet, bütün şatafatına karşın içinde kalmayarak evliliğini bitirdi.

Ardında çok ilginç bir televizyon görüşmesi vardı. Gelenekle modernin, tutuculukla özgürlük isteğinin çok çarpıcı bir biçimde çatıştığı bir programdı ve tartışması, oluşturulması önümüzdeki yüzyıl boyunca da sürececek bir kadın kimliği sergileniyordu orada. 'Ben' diyen çağdaş kadının düşündüğü, yaşadığı ya da sorguladığı hiçbir şey ona yabancı değildi! Yeni bir ahlak anlayışının üstüne doğru yürüyordu; bilinçli ya da bilinçsiz! Ne bir entelektüel ne de bir kararlı öncüydü. Sadece doğal koşullarını belli bir duyarlılıkla kullanıyordu.

Diana, imgesini baştan beri üstüne oturttuğu bir olguyu artık netleştiriyordu: Çelişki! Hem her şeyin içindeydi hem hiçbir şeyin içinde değilmiş izlenimi veriyordu. Bir ayağını 'erişilmezliğin' ötekini gündeliğin, sıradanın üstüne basmış birisiydi o. Vurgusu ise kimliğineydi: Kadın - lık!

Aslında Roland Barthes'ın 'Günümüzde Söylen (Mito- loji)' yazısından bu yana bir şeyi biliyoruz: İmge ve söylem birbiriyle derinden ilişkili iki kavramdır. Üstelik, çağdaş 'ikon'lar karmaşık oldukları, aynı anda birden çok olguyu, kavramı, öğeyi barındırdıkları ve ortaya koydukları için kitleleri etkiler ve ardından sürükler. Diana da önümüzdeki dönemde aynı nedenden ötürü etkinlik kazanacaktır. Arkasında düşler kadar acılar, ucuzluklar kadar erişilmezlikler, tiksinti veren bir maddecilik görüntüsü kadar duyarlı, duygusal ve akla dayalı tercihler, boyun eğişle küllerinden yeniden doğup kafa tutan bir kimliğin yapaylıkla doğallık arasındaki çelişkileri ya- tıyordu. Çelişkiye ve onun çarpıcılığına, tartışma uyaran dokusuna kazanmamış bir tek çağdaş imge, söylen, ikon göstermek mümkün değildir. Ayrıca tüm ikonlar gibi o da orta sınıfla örtüşüyordu. O nedenle moda ve pop dünyasıyla iç içeydi.

Şurası kuşkusuz ki şimdi, Diana'yı kim öldürdü sorusuna yanıt arayanlar 'basın' demekte güçlük çekiyorlar. Kuşkusuz öyledir ve bu daha çok büyüyecek bir tartışmanın ilk adımınıdır. Ne var ki Diana'nın zaman zaman çok yakındığı basınla da gene çelişkiye dayanan bir ilişkisi vardı. O ve onun gibiler bazen açık açık, bazen 'çalışmışlık' duygusu uyandıracak biçimde basını kullandılar ve basın tarafından kullanıldılar. Sorun da odur! İki tarafın da 'iğva'ya açık davranışı ve okurların, birer izleyici olarak bunu bilmesine karşın sesini çıkarmayarak, gene hem aldatan hem de aldanan olmayı kabul edişi. Herkesin bu oyunda bir kazancı vardı; ama her şeyin en çok bilincinde olan, oydu: 'Kral çıplak' diyor ve çağdaş popüler kültürün gerçeğini vurguluyordu, yani gerçek- sizliğini: O masaldan farklı olarak, popüler kültür, açıklandıktan sonra da çıplak gördüğü kralın çıplaklığını asla algılamak ve o rüyadan uyanmak istememektir!

Odur: Popüler kültür yaratır ve öldürür; yaratış da öldürüş de bir düşlemdir. Gerçeğin nerede başlayıp nerede bittiği sorusu onu ilgilendirmez. Hepimiz bu oyunun içindeyiz. Hepimizin doyurulmamış, ancak özdeşleşimlerle, yüceltmelerle, yansıtımlarla aşabileceğimiz saplantılarımız, acılarımız, eksikliklerimiz var. Hepimiz bir parça 'skopofili' hepimiz bir parça 'voyeurism' ile malulüz. Diana'yı biz öldürdük; tuttuğumuz yas, bunu bilmenin suçluluk duygusuylaadır.